

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti
Katedra za arhivistiku i dokumentalistiku
Ak. god. 2016./17.

Nika Gulin

POVIJEST I RAZVOJ DRŽAVNOG ARHIVA U ŠIBENIKU

Diplomski rad

Mentor: izv.prof.dr.sc. Hrvoje Stančić
Neposredni voditelj: dr.sc. Jozo Ivanović

Zagreb, rujan 2017.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Arhivi i arhivska služba.....	2
3. Arhivska služba na području Republike Hrvatske	3
3.1. Organizacija arhivske službe	5
4. Počeci arhivske djelatnosti na dalmatinskom i šibenskom području	6
5. Arhivska djelatnost u Šibeniku između Prvog i Drugog svjetskog rata.....	8
6. Prvi pokušaji osnivanja arhivske ustanove u Šibeniku	10
7. Sabirni centar u Šibeniku (1968.-2007.)	11
7.1. Smještaj Sabirnog centra	15
8. Državni arhiv u Šibeniku (DAŠI).....	16
8.1. Intervju s ravnateljicom DAŠI Natašom Mučalo	18
9. Zaključak	23
10. Literatura	24
11. Sažetak	26

1. Uvod

U ovom je radu predstavljen pregled arhivske djelatnosti na području grada Šibenika i njegove okoline od samih začetaka arhivske službe na ovom području pa sve do osnivanja i djelovanja Državnog arhiva u Šibeniku kakav je on i danas.

Na samom se početku nalazi teorijski dio rada koji pobliže objašnjava arhivistiku kao znanost i samu arhivsku službu kao takvu. Potom je predstavljen razvoj i organizacija arhivske djelatnosti na području čitave Republike Hrvatske kroz povijest. U sljedećem poglavlju opisan je začetak arhivske djelatnosti na šibenskom području, a odmah nakon slijedi poglavlje o prvim pokušajima osnivanja arhivske ustanove u gradu Šibeniku. S obzirom da je 1967. godine u Šibeniku osnovan Sabirni centar pod Historijskim arhivom u Zadru, sljedeće poglavlje pobliže opisuje načine rada i organizaciju centra kroz godine postojanja. Pod posebnim podnaslovom obrađena je i tema smještaja Sabirnog centra, s obzirom da je upravo smještaj bio najveći problem djelovanja. Naposljetku, predstavljen je proces osnivanja Državnog arhiva u Šibeniku te njegov rad i djelovanje. U istom se poglavlju nalazi i intervju s ravnateljicom Državnog arhiva u Šibeniku Natašom Mučalo koja je pobliže opisala djelovanje arhiva. Na samom kraju rada nalazi se zaključak, nakon kojeg slijedi sažetak (na hrvatskom i engleskom jeziku) te korištena literatura.

2. Arhivi i arhivska služba

Arhiv je ustanova u kojoj se trajno čuva, stručno obrađuje i daje na korištenje arhivska građa. Arhivskom građom smatramo sav izvoran i reproduciran (pisan, crtan, tiskan, snimljen i na drugi način zabilježen) dokumentirani materijal, koji je značajan za povijest i druge znanstvene oblasti, te za kulturu uopće. Terminom "arhiv" označavala se u prošlosti, a djelomice se označava i danas i cjelina dokumentarnog materijala nastala radom svakog pojedinog državnog organa, organizacije, ustanove, obitelji ili pojedinca. Isto se tako ponekad naziva i onaj dio spomenute cjeline koji se kao arhivska građa trajno čuva. U prvom se slučaju radi o registraturnoj građi (arhivskoj građi u nastajanju, potencijalnoj arhivskoj građi), a u drugom o arhivskom fondu. Ima slučajeva da se terminom "arhiv" također označava i bilo kakav skup arhivske građe, zatim spremište registraturne ili arhivske građe, ili pak čitava arhivska zgrada.¹ Iz navedenog možemo izvesti najjednostavniju definiciju arhivistike koja kaže da je arhivistika znanost o arhivima. U današnje vrijeme je jasno da se ne radi samo o tome da se utvrde pravila o sređivanju i registriranju arhivske građe i da suvremena arhivistika zahvaća probleme mnogo šire. Ona obuhvaća čitav niz teoretskih i praktičnih pojmova o djelovanju arhiva kako bi se riješila mnogobrojna pitanja u vezi s radom i djelovanjem arhivskih ustanova, od prikupljanja arhivske građe preko stručne obrade do njezina korištenja. Danas je glavna tendencija da se arhivska građa kojom arhivi raspolažu pripremi za mnogostruke društvene potrebe, a to znači za što efikasniju primjenu arhivskih fondova kao izvora dokumentacije, često od neprocjenjive vrijednosti. U prvom se redu to odnosi na racionalno i planski provođeno prikupljanje arhivske građe, njezine pravne i materijalne zaštite, njezina vrednovanja, stručne obrade i objavljivanja.² Nadalje, arhivistiku možemo definirati kao disciplinu o organski nastalim cjelinama i arhivskim dokumentima kao sastavnim dijelovima tih cjelina, koja istovremeno uči po kakvim se kriterijima arhivska građa najsvrsishodnije oblikuje i organizira da bi postala prikladna za korištenje. Ona razmatra pravne norme na kojima počiva rad u arhivima i arhivska služba uopće, te ima zadatak stvoriti spoznajne i metodičke pretpostavke koje će opravdati egzistenciju arhiva u suvremenom društvu.³ Talijanski arhivist Eugenio Casanova podijelio je arhivistiku na tri, odnosno četiri dijela. Prvi dio razmatra pitanja koja su danas obuhvaćena nazivom *arhivska tehnika* (odnosi se na preuzimanje, čuvanje, konzerviranje i restauraciju), drugi dio čini tzv. *čista arhivistika*

---

¹ Stulli, B. *O pravnom režimu korištenja arhivske građe*. U: *Arhivistika i arhivska služba: studije i prilozi*.

Stulli, B., Kolanović, J. (prir.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 1977, str. 350.

² Stulli, B. (ur.). *Priručnik iz arhivistike*. Zagreb: Savez društava arhivskih radnika Jugoslavije, 1977., str. 3.

³ Stulli, B. (ur.). *Priručnik iz arhivistike*. Zagreb: Savez društava arhivskih radnika Jugoslavije, 1977., str. 4.

(istražuje metode unutrašnjeg sređivanja), treći se dio sastoji od povijesti arhiva i posljednji, četvrti dio čini pravna problematika arhivske službe (arhivsko zakonodavstvo).

Od srednjeg vijeka do 18. stoljeća prevladava uloga arhivske građe kao dokazatelja pravnih i drugih relevantnih životnih činjenica. Stvaralac čijim je radom građa nastala ili njen posrednik drže arhivsku građu za sebe, i oni su njeni glavi, a često i isključivi korisnici.⁴ Iz pitanja kako uvesti čvrsti red među aktima, kako ih srediti i kako registrirati da bi se u toku kancelarijskog poslovanja moglo njima po potrebi lako služiti, nastala su u naprednim zemljama europskog Zapada na prijelazu iz 16. u 17. stoljeće prva teoretska arhivistička razmatranja, koja predstavljaju početak razvoja i čine podlogu suvremene znanosti o arhivima.⁵ Međutim, tek od kraja 18. stoljeća počinje proces stvaranja posebnih, sve samostalnijih arhivskih ustanova, u kojima se postupno koncentrira sve veći broj organizacijskih cjelina arhivske građe, nastale radom ne jednog već raznih stvaratelja, prvenstveno državnih organa i institucija javne vlasti.⁶ Važno je naglasiti da je nastanak i povijesni razvoj arhiva usko povezan s djelovanjem i razvojem struktura vlasti. Kao i većina "baštinskih" ustanova zapadnog civilizacijskog kruga, arhivi kakve danas poznajemo nastaju i oblikuju se tijekom 19. stoljeća, usporedo s jačanjem moderne države, a u sprezi s nacionalnim pokretima i širenjem utjecaja znanosti i izobrazbe. Nacionalna arhivska služba postala je tijekom 20. stoljeća standardni dio javne uprave te sustava kulture i znanosti u gotovo svim državama svijeta.⁷

3. Arhivska služba na području Republike Hrvatske

Na našem je području razvoj modernih arhivskih ustanova tekao neujednačeno i usporeno, ponajviše zbog nedovoljnog stupnja političke autonomije i teritorijalno-političke razjedinjenosti hrvatskih zemalja kojima se stoljećima vladalo iz različitih sjedišta. S druge strane, višestoljetna tradicija skrbi za arhivsku baštinu na današnjem području Hrvatske potvrđuje pripadnost sredozemnom i srednjoeuropskom civilizacijskom krugu te je plod uskih društvenih i kulturalnih veza sa susjednim zemljama. U Dalmaciji i Istri, zahvaljujući ranom razvoju gradskih i širih teritorijalnih uprava, jačanju notarijata i već ustaljenoj brizi za arhive

---

⁴ Stulli, B. *O pravnom režimu korištenja arhivske građe*. U: *Arhivistika i arhivska služba: studije i prilozi*. Stulli, B., Kolanović, J. (prir.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 1977, str. 350.

⁵ Stulli, B. (ur.). *Priručnik iz arhivistike*. Zagreb: Savez društava arhivskih radnika Jugoslavije, 1977., str. 6.

⁶ Stulli, B. *O pravnom režimu korištenja arhivske građe*. U: *Arhivistika i arhivska služba: studije i prilozi*. Stulli, B., Kolanović, J. (prir.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 1977, str. 350.

⁷ *Pregled arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske. Sv. I.* Kolanović, J., Pavliček, V. (ur.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2006, str. 17.

vjerskih ustanova, sustavnu i organiziranu zaštitu arhivskog gradiva možemo pratiti u kontinuitetu već od 12. i 13. stoljeća.⁸ U sjevernoj Hrvatskoj u to je vrijeme bila nešto izraženija uloga vjerskih ustanova, naročito kaptola kao vjerodostojnih mjesta, a potom i slobodnih kraljevskih gradova. Kao i drugdje, osnovna značajka sustava zaštite arhivskog gradiva bila je u tome da su se stvaratelji sami brinuli za trajno čuvanje svojeg gradiva, prvenstveno zato što im je ono bilo važno kao jamstvo raznovrsnih prava i interesa.

Počeci današnjeg Hrvatskog državnog arhiva sežu u 17. stoljeće. Godine 1629. Hrvatski sabor donio je odluku o zaštiti i čuvanju isprava značajnih za Kraljevinu Hrvatsku, Dalmaciju i Slavoniju. Škrinju povlastica Hrvatskog Kraljevstva dao je izraditi blagajnik Kraljevstva Ivan Zakmardy 1643. godine te se taj događaj smatra začetkom današnjeg Hrvatskog državnog arhiva. Još ranije, u Dubrovniku nastaje središnji arhiv Dubrovačke Republike, a u Zadru, kao stoljetnom sjedištu mletačke vlasti u Dalmaciji središnji arhiv za to područje.⁹ Godine 1848. Ivan Kukuljević Sakcinski je, kao "zemaljski arhivar", pokrenuo povrat hrvatskog arhivskog gradiva iz Budimpešte te je do 1860. sustavno radio na sređivanju i zaštiti gradiva Zemaljskog arhiva. Hrvatski sabor 1870. godine donosi *Zakonski članak uređenju Zemaljskog arhiva u Zagrebu*.¹⁰ Ovaj članak i *Uputstva o porabi pismah zemljaskoga arkiva* čine prve moderne arhivske propise u Hrvatskoj. Osnivanjem arhiva u Zagrebu, Rijeci i Varaždinu početkom 20. stoljeća, arhivska djelatnost počinje se širiti, a do odvajanja arhiva od državne uprave odnosno njihova djelovanja kao samostalnih ustanova došlo je tek početkom dvadesetih godina u Kraljevini SHS. U odnosu na ranije i sustavnije procese u zapadnoeuropskim državama, začetke moderne arhivske službe kod nas možemo pratiti od pedesetih godina 20. stoljeća kada se počela oblikovati i mreža državnih arhiva. Tijekom šezdesetih i sedamdesetih godina, razvojem arhivskog zakonodavstva služba je dobivala sve veći društveni značaj te je postala obveznom djelatnošću na čitavom području nekadašnje SR Hrvatske.¹¹

Razdoblje započeto uspostavom suverene Republike Hrvatske 1991. bilo je obilježeno promjenom društvenog i političkog sustava. Na taj je način u arhivskoj službi došlo do nužnih institucionalnih, zakonskih i organizacijskih prilagodbi, a uloga državnih arhiva, napose matična funkcija Hrvatskog državnog arhiva (HDA), dobila je na važnosti. U zadnjih

---

⁸ *Pregled arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske. Sv. I.* Kolanović, J., Pavliček, V. (ur.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2006, str. 17.

⁹ *Pregled arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske. Sv. I.* Kolanović, J., Pavliček, V. (ur.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2006, str. 18.

¹⁰ Stulli, B. (ur.). *Priručnik iz arhivistike*. Zagreb: Savez društava arhivskih radnika Jugoslavije, 1977., str. 12.

¹¹ *Pregled arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske. Sv. I.* Kolanović, J., Pavliček, V. (ur.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2006, str. 18.

nekoliko desetljeća na oblikovanje arhivske službe značajno su utjecali ubrzani tehnološki razvoj i uspostava informacijskog društva.¹²

3.1. Organizacija arhivske službe

Danas arhivsku djelatnost u Republici Hrvatskoj uređuju *Zakon o arhivskom gradivu i arhivima*¹³ i *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima*¹⁴. Arhivska služba utvrđena je kao obvezna javna služba, a arhivsko gradivo stavljeno je pod osobnu zaštitu države. Polazeći od načela cjelovitosti arhivskog gradiva kao sastavnog dijela hrvatske kulturne baštine, Zakon uređuje i pitanje zaštite, dostupnosti i prometa privatnim arhivskim gradivom.¹⁵

Za rad arhivske službe mjerodavno je Ministarstvo kulture, koje je nadređeno Hrvatskom državnom arhivu. Kao savjetodavno tijelo ministra kulture za stručne arhivske poslove, pri Ministarstvu djeluje Hrvatsko arhivsko vijeće koje se uz opća pitanja bavi unapređenjem i razvitkom službe. Svi stručni i administrativni poslovi Vijeća kao i njegove odluke provode se preko Hrvatskog državnog arhiva, koji je ujedno zadužen za sve matične i razvojne poslove arhivske službe u Republici Hrvatskoj. Kao središnja ustanova arhivske službe, HDA skrbi o evidencijama arhivskog gradiva na nacionalnoj razini te planira i usklađuje stručni rad svih područnih arhiva. Ti poslovi podrazumijevaju prikupljanje podataka i rad na nacionalnom Registru fondova i zbirki, evidencijama o arhivskim izvorima važnim za hrvatsku povijest što se čuvaju izvan Hrvatske, upisnicima arhiva i vlasnika arhivskog gradiva u privatnom vlasništvu, evidencijama o arhivskim djelatnicima, kao i brigu o njihovoj stručnoj izobrazbi te organiziranje informativno-dokumentacijske službe o cjelokupnome arhivskom gradivu. Mrežu javnih arhivskih ustanova u RH danas čine HDA i područni državni arhivi. Njezin današnji ustroj oblikovao se na temelju tradicije, tj. postojanja "starih" arhiva i prema regionalnom načelu.¹⁶ HDA je mjerodavan za gradivo središnjih državnih tijela i ostalo gradivo od značaja za RH u cjelini, a područni državni arhivi skrbe za gradivo jedinica

---

¹² *Pregled arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske. Sv. 1.* Kolanović, J., Pavliček, V. (ur.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2006, str. 18.

¹³ *Narodne novine* (Zagreb). 105(1997)

¹⁴ *Narodne novine* (Zagreb). 46(2017)

¹⁵ *Isto*, str. 18.

¹⁶ *Isto*, str. 19.

lokalne samouprave (gradovi, općine, županije), državnih tijela na lokalnoj razini i drugih stvaratelja na području njihova djelovanja.¹⁷

4. Počeci arhivske djelatnosti na dalmatinskom i šibenskom području

S razvojem komuna u Dalmaciji kroz 12. i 13. stoljeće nastaje sve veća količina arhivskoga gradiva. Životne potrebe stanovnika komune i nastojanje za njihovom pravnom regulacijom dovode do nastanka različitih propisa u knjigama gradskih statuta.¹⁸ Tako primjerice *Stari statut grada Splita* iz 1312. propisuje strogi režim čuvanja komunalnih knjiga i spisa i notarskih knjiga u posebnom prostoru i čak posebnom objektu. Predviđena je i obvezna inventarizacija gradiva, odnosno potrebno je zapisati koliko ima knjiga i notarskih knjiga, i to u čak tri primjerka.¹⁹ Ova se odredba bavi i pitanjima korištenja građe. Građa se ne može koristiti bez prethodne dozvole, a tek šef izvršne vlasti (gradski knez) može dati nalog za korištenje odgovarajućim općinskim funkcionarima, da u prisustvu čuvara mogu ući u spremište općinskih spisa.²⁰ U *Statutu grada Trogira* iz 1322. propisano je da se sve općinske, kancelarijske i notarske knjige moraju čuvati u jednoj škrinji, u određenoj prostoriji općinske zgrade, a pod dva ključa, od koji jedan drži općinski komornik, a drugi plemić izabran od kneza i gradske kurije. Knjige i spisi ne smiju se nikome davati na uvid bez dozvole kneza i bez prisutnosti bar jednog od čuvara ključa.²¹ U *Statutu* otoka i komune Hvara iz 1331. određuje se da općinska škrinja mora stajati u komunalnoj riznici, zaključana s trima ključevima, od kojih je jedan kod kneza, drugi kod općinskoga sudca, a treći kod općinskog komornika. U toj škrinji čuvaju se općinski novac i položeni zalozi.²² *Statut grada Zadra* svjedoči o detaljnoj brizi za isprave. Ako bi neki notar preminuo prije nego bi "skraćene zapise isprava" dopunio i prenio u javni oblik, onda bi to trebao učiniti drugi zakonit i valjan notar odnosno pisar, i te bi isprave imale potpunu valjanost. Isto tako kancelar zadarskoga kneza smije osnažiti stare notarske zapise odnosno sažetke (imbrevijature) te ih može proširiti

---

¹⁷ Isto, str. 20.

¹⁸ Radonić, P. Uporaba arhivskog gradiva u statutima dalmatinskih gradova (Split, Zadar, Trogir, Šibenik, Skradin, Brač, Hvar, Korčula, Lastovo). *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 48(2005), str. 129.

¹⁹ Isto, str. 116.

²⁰ Stulli, B. *O pravnom režimu korištenja arhivske građe*. U: *Arhivistika i arhivska služba: studije i prilozi*. Stulli, B., Kolanović, J. (prir.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 1977, str. 107.

²¹ Isto, str. 108.

²² Radonić, P. Uporaba arhivskog gradiva u statutima dalmatinskih gradova (Split, Zadar, Trogir, Šibenik, Skradin, Brač, Hvar, Korčula, Lastovo). *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 48(2005), str. 117.

po navadi i običaju preminulog notara. Velika je pozornost posvećena i oporukama. Vlastoručno sastavljena oporuka vrijedila je ako je bila opremljena datumom i godinom sastavljanja i poznatim odnosno uobičajenim pečatom i ako je njezin primjerak bio pohranjen u jednom od točno navedenih šest mjesta.²³

Za razliku od splitskog, trogirskog ili hvarskog statuta, šibenski je statut nešto manje opširan i detaljan u odredbama o notarima.²⁴ Ukoliko bi se dogodilo da bi notar umro prije nego je dopunio bilješke za isprave i svrstao ih u javnu ispravu ili (im dao) oblik takve isprave, tada knez i kurija moraju dati da takve isprave dovrši drugi notar prema spisima i skraćenim bilješkama umrlog notara.²⁵ Nadalje, u poglavlju 247. knjige Reformacija datiranom 7. srpnja 1438. godine određuje se da svi zapisi notara i kancelara, koji se do tada nisu čuvali primjereno, zbog čega su trpjeli znatne neprilike i štete, moraju pohraniti u posebno opremljene ormare u uredu općinskog kancelara, a zapisi kancelara knezova u uredu kneza te zapisi ostalih notara na običajenom mjestu.²⁶ U statutu stoji i da se za sve prodaje, darivanja, zalaganje, zamjenu ili otuđenje sastavlja javna isprava, inače se bez nje takav ugovor drži bezvrijednim.²⁷ Notar nije smio uzeti više od određene plaće, koja je za sastavljanje javnih isprava bila točno određena (jedan groš), dok je plaća za sastavljanje oporuka ili zabilježbi oporuka ovisila o iznosu oporučiteljeve imovine.²⁸ Točno je propisano sastavljanje oporuke pred notarom. Trebala su biti nazočna dva ili tri vjerodostojna svjedoka i jedan od egzaminatora ili jedan od sudaca Velike kurije Šibenika ili jedan od prokuratora. Oporuka napisana vlastitom rukom oporučitelja s navedenim datumom ima vrijednost kao da je pisana rukom notara, a knez i kurija odredit će na zahtjev molitelja na koje se odnosi da se o takvom pismu sastavi javna isprava.²⁹ Određeno je i da sve privatne osobe, bez obzira na stalež i položaj, koje posjeduju zapise notara i kancelara moraju u roku od 15 dana od dana objave te odredbe predati sve dokumente knezu i njegovoj kuriji da ih pohrane tamo gdje im se bude činilo da je dobro, pod prijetnjom kazne od dvadeset i pet libara denara.³⁰ Biskup Luka Spignorali je 1573. godine propisao naredbu da "vjernici koji vrijeđajući Boga i bližnjega na

---

²³ *Isto*, str. 124.

²⁴ *Isto*, str. 127.

²⁵ *Knjiga statuta, zakona i reformacija grada Šibenika*. Grubišić, S. (ur.). Šibenik: Muzej grada Šibenika, 1982, str. 104.

²⁶ Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 58.

²⁷ *Knjiga statuta, zakona i reformacija grada Šibenika*. Grubišić, S. (ur.). Šibenik: Muzej grada Šibenika, 1982, str. 108.

²⁸ Radonić, P. Uporaba arhivskog gradiva u statutima dalmatinskih gradova (Split, Zadar, Trogir, Šibenik, Skradin, Brač, Hvar, Korčula, Lastovo). *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 48(2005), str. 127.

²⁹ *Isto*, str. 128.

³⁰ *Knjiga statuta, zakona i reformacija grada Šibenika*. Grubišić, S. (ur.). Šibenik: Muzej grada Šibenika, 1982, str. 312.-313.

štetu crkve i ne mareći za poniznost i strah Božji, drže kod sebe i skrivaju javne isprave" pod cijenu izopćenja vrata spise.³¹ Slične su odredbe donošene i tijekom 17. i 18. stoljeća. U tim ranim vremenima postojanja šibenske komune, u poslovima prikupljanja i zaštite dokumenata vrijednih trajnog čuvanja jedino je jamstvo pružala Crkva, u čijem se posjedu i danas nalazi vrijedno arhivsko gradivo nastalo u rasponu od 12. do 20. stoljeća.³²

Prvi razrađeni propisi i norme sa zakonskom snagom koje je uvela francuska uprava nakon 1806. godine u svrhu zaštite starih dokumenata nisu bitno utjecali na razinu zaštite gradiva u Šibeniku. Godine 1824. "bilježnički arhivar" Ante Semonić izjavio je kako spisi notara i fiskalne komore trpe od vlage.³³ U zapisniku iz 1896. godine, sastavljenom prilikom primopredaje općinske vlasti, nabrojeno je mnoštvo manjih ili većih fondova koji su bili u nadležnosti šibenske općine, između ostalog i protokoli od 1806. do 1896. godine te množina spisa iz razdoblja mletačke uprave iz 17. i 18. stoljeća.³⁴ Dio tih fondova se danas čuva u Državnom arhivu u Šibeniku, a znatan dio njih izgubljen je vjerojatno nakon Prvog svjetskog rata.³⁵

5. Arhivska djelatnost u Šibeniku između Prvog i Drugog svjetskog rata

Značajni pomaci u razvijanju svijesti o potrebi zaštite i čuvanja dokumenata nisu se dogodili do 1925. godine kada je osnovan Gradski muzej kralja Tomislava. Od tada se može govoriti o svjesnom i planiranom radu na prikupljanju, popisivanju, sređivanju i zaštiti dokumenata. Nacrtom Uredbe o banovinskim arhivima iz 1939. glavni banovinski arhivi bili su predviđeni u Zagrebu, Splitu, Dubrovniku i Travniku ili Mostaru, ali ne i u Šibeniku.³⁶ Godine 1937. šibensko gradsko poglavarstvo pokrenulo je akciju sređivanja gradskog arhiva kako bi ga učinilo dostupnim znanstvenicima i javnosti. Na popisivanju i sređivanju općinskih i notarskih spisa posao su odradili Krsto Stošić i Petar Kolendić. Krsto Stošić nam u svom rukopisu *Povijest Šibenika IV dio – Arhivi i spisi* daje vrlo detaljan popis spisa općine i

---

³¹ Stošić, K. *Povijest Šibenika. IV dio – Arhivi i spisi*. Šibenik: Muzej grada Šibenika, 1939, str. 297. (rukopis)

³² Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 58.

³³ Stošić, K. *Povijest Šibenika. IV dio – Arhivi i spisi*. Šibenik: Muzej grada Šibenika, 1939, str. 298. (rukopis)

³⁴ *Isto*, str. 297.

³⁵ Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 58.

³⁶ *Arhivi i arhivsko gradivo – Zbirka pravnih propisa 1828. – 1997*. Rastić, M. (prir.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 1998, str. 50-63.

notarskih spisa koji su se nalazili u zgradi "stare općine". Navodi da su neki u dobrom, a neki u vrlo slabom stanju tj. pomiješani, često nesređeni, vlažni... U tom popisu popisano je i gradivo crkvenih arhiva, arhiva privatnih osoba i arhiva koji se čuvaju na drugim mjestima, a odnose se na Šibenik i šibenski kraj. Unatoč tim prvim pokušajima, sustavnog prikupljanja i zaštite gradiva nije bilo, a posljedično vrijedno gradivo nerijetko je bilo uništeno ili izgubljeno.³⁷ Godine 1942. Šibenik je, zbog talijanske okupacije, izgubio najstarije i najvrjednije arhivsko gradivo nastalo u Šibeniku, ono iz razdoblja mletačke uprave. Gradske vlasti i Muzej grada Šibenika, odmah su, po završetku rata, potraživale gradivo koje su talijanske vlasti odnijele iz Šibenika.³⁸ Okružni NOO Šibenik uputio je u listopadu i prosincu 1944. godine Oblasnom NOO za Dalmaciju izvješće o kulturno-povijesnim spomenicima u gradu Šibeniku. U izvješću se navodi da su arhiv, biblioteka i zemljišne knjige u sudu sačuvane, osim najstarijeg arhiva iz 1384. koji je odnesen u Italiju 1943. godine.³⁹ Gradski muzej u Šibeniku aktom br. 20 od 13. svibnja 1946. godine poslao je podatke o sudskom arhivu Okružnoj komisiji za utvrđivanje ratne štete u Šibeniku.⁴⁰ Gradski NO Šibenik, Povjerenstvo za prosvjetu i kulturu, 25. svibnja 1949. uputio je dopis Ministarstvu prosvjete Narodne Republike Hrvatske i Oblasnom NO Dalmacije s podacima o odnesenim i uništenim arhivima u Šibeniku.⁴¹ Naposljetku, Mirovnim ugovorom s Italijom 10. veljače 1947. sve odneseno vraćeno je u arhiv u Zadar.⁴² Tako se i sudski arhiv i spisi općinskog arhiva s popisa Krste Stošića danas nalaze u Državnom arhivu u Zadru.⁴³ Prvo je vraćeno gradivo (29. siječnja 1949.) koje je prebačeno u Italiju, a do tog se trenutka nije nalazilo u Zadru (gradivo komuna Šibenik, Trogir, Kotor).⁴⁴ Nakon 1945. godine dio sačuvanih i prikupljenih spisa općine, poduzeća i udruženja, istaknutih pojedinaca i obitelji prenesen je u podrum gradskog muzeja. Do 1963. na njima su radili Božo Dulibić i Franjo Dujmović. Fondovi nisu bili ni popisani ni sređeni, ali je gradivo osnovno razvrstano prema stvarateljima.⁴⁵

---

³⁷ Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 59.

³⁸ *Isto*, str. 59.

³⁹ HR-DAŠI-28 Okružni narodni odbor Šibenik (1945-1946), br. 221/44; HR-DAŠI-30 Gradski narodni odbor Šibenik (1946-1955), br. 10566 od 25. svibnja 1949.

⁴⁰ HR-DAŠI-40 Okružna komisija za ratnu štetu Šibenik (1945-1946), br. 20/46

⁴¹ HR-DAŠI-30 Gradski narodni odbor Šibenik (1946-1955), br. 10566 od 25. svibnja 1949.

⁴² Čl. 1. Prilog XIV Ugovora o miru s Italijom. *Međunarodni ugovori FNRJ* (Beograd). 4(1947)

⁴³ *Pregled arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske. Sv. 1.* Kolanović, J., Pavliček, V. (ur.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2006, str. 882.-914.

⁴⁴ Kolić, D. *Gradivo Državnog arhiva u Zadru s mirovnim ugovorima s Italijom nakon dva svjetska rata*. U: *Arhivi i politika. 4. kongres (hrvatskih arhivista)*, 22.-25. listopada 2013., Opatija. (Babić, S. (ur.)). Zagreb: Hrvatsko arhivističko društvo, (2014), str. 98.

⁴⁵ Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 60.

6. Prvi pokušaji osnivanja arhivske ustanove u Šibeniku

Dok su u razdoblju nakon rata postojale arhivske ustanove u Dubrovniku, Zadru, Splitu, Rijeci, Zagrebu, Varaždinu i Osijeku, uočena je potreba za uspostavljanjem gušće mreže arhivskih ustanova koje bi na primjeren način mogle prikupljati, sređivati i čuvati arhivsko i registraturno gradivo.⁴⁶ Arhivski savjet NR Hrvatske imenovan je 22. rujna 1956. sa zadatkom "da raspravlja o stručnim i organizacijskim problemima od općeg i šireg značaja za rad arhiva i da daje prijedloge za unaprjeđenje rada arhivskih ustanova i arhivske službe u NR Hrvatskoj".⁴⁷ Na drugoj sjednici savjeta 4. veljače 1957. zaključeno je kako bi trebala izgledati cjelovita mreža arhiva te je pretpostavljeno osnivanje područnih (kotarskih) ustanova u Osijeku, Slavonskom Brodu, Bjelovaru, Varaždinu, Zagrebu, Karlovcu, Sisku, Dubrovniku, Splitu, Šibeniku, Zadru, Rijeci, Puli, a s vremenom i u Gospiću. Predloženo je da se do kraja 1958. uspostavi cjelovita mreža arhiva (Slavonski Brod, Bjelovar, Sisak, Karlovac, Šibenik, Pula). Ovaj je prijedlog prihvatio i odobrio Savjet za kulturu i nauku NR Hrvatske.⁴⁸ U rujnu 1957. Predsjedništvo NOK Šibenik održalo je sastanak s predstavnicima Muzeja grada Šibenika i službenicima u registraturama raznih institucija na kojemu je usvojen zaključak da se osnuje arhiv za područje šibenskog kotara.⁴⁹ Tada se prvi put kao najveći problem pokazao prostor za smještaj buduće ustanove. Predloženo je da se arhiv smjesti u jednu prostoriju (površine 22 kvadratna metra) u staroj općinskoj zgradi. Međutim, problem je bio u tome što su taj prostor koristili i stanari te je cijeli problem osnivanja i smještaja arhiva ostavljen za neka druga, bolja vremena.⁵⁰ NOK Šibenik je, nešto prije negoli je ukinut, donio odluku o osnivanju Arhiva grada Šibenika, ali prestankom djelatnosti kotara prestala je važiti i ta odluka.⁵¹ Narodne novine u broju 28 iz 1963. godine prenijele su odluku Izvršnog vijeća Sabora SR Hrvatske o teritoriju na kojemu pojedini regionalni arhivi vrše službu zaštite arhivske i registraturne građe. Određeno je da Historijski arhiv Zadar vrši službu za osam sjevernodalmatinskih općina (među kojima je i Šibenik).⁵² Odlukom nije bilo regulirano pitanje sufinanciranja pojedinih općina te rad arhiva u Zadru za njihova područja, što je dovelo do određenih slabosti u obavljanju arhivske službe na šibenskom području tijekom

---

⁴⁶ Isto, str. 60

⁴⁷ Stulli, B. Iz dosadašnjeg rada Arhivskog savjeta NR Hrvatske. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 1(1958), str. 580.-584.

⁴⁸ Vojnović, B. Godišnja skupština i savjetovanje društva arhivskih radnika Hrvatske (15.-17. rujna 1959. u Slavonskom Brodu), *Arhivski vjesnik* (Zagreb), 3(1960), str. 540.-541.

⁴⁹ HR-DAŠI-29 Narodni odbor kotara Šibenik (1945-1962), kut. 7

⁵⁰ Blažević, M. Kada pravi arhiv? *Šibenski list* (Šibenik), (1992, od 21. studenoga)

⁵¹ HR-DAŠI-29 Narodni odbor kotara Šibenik (1945-1962). *Službeni vjesnik kotara Šibenik*. br. 18 (1961)

⁵² *Službeni list SFRJ* (Beograd). 19, 28(1963)

nekoliko narednih godina.⁵³ Općina Šibenik počela je financirati rad Historijskog arhiva u Zadru 1966. godine te je tada započelo obavljanje arhivske službe na njezinu prostoru.⁵⁴ S obzirom da je područje na kojem je Historijski arhiv u Zadru morao obavljati arhivsku službu bilo preveliko za kvalitetan rad, pojavila se potreba za osnivanjem novih jedinica koje bi obavljale službu na svojim područjima. Naposljetku, 1967. godine pokrenut je proces formiranja Sabirnog centra u Šibeniku kao odjela Historijskog arhiva u Zadru.⁵⁵

7. Sabirni centar u Šibeniku (1968.-2007.)

Kao što je već rečeno, proces formiranja Sabirnog centra u Šibeniku započeo je u ljeto 1967. godine. Jedna od najvažnijih pripremnih radnji za osnivanje svakako je bila popisivanje arhivskog gradiva koje se do tada čuvalo u Muzeju grada Šibenika. U temeljnom dokumentu pod nazivom *Zapisnik o radu na identifikaciji arhivskih fondova koji se nalaze u Muzeju grada Šibenika i njihovom pripremanju za smještaj u police Sabirnog centra Historijskog arhiva u Zadru koji se nalazi u zgradi Okružnog suda* iz 23. rujna 1967. piše da su građu identificirali i pripremali Dinko Foretić, Šime Peričić i Jakov Kupek (predstavnici Historijskog arhiva u Zadru) te kustosica Muzeja Ksenija Marinović i manipulant Davor Španja.⁵⁶ Navedeni tim je od identificiranog i pripremljenog materijala formirao 892 svežnja spisa debljine između 10 i 20 centimetara, a na svakom svežnju označene su godine odnosno raspon godina spisa koji se u njemu nalaze te je na ponekom svežnju označen i njegov osnovni sadržaj. Osim toga, izdvojeno je i 80 knjiga. Tim je zatečeno gradivo podijelio u dvije grupe. Prvu grupu čine spisi i knjige općine Šibenik sa spisima preture, kotara i sreza Šibenik. Ova grupa označena je brojevima 1-657 (uključujući i 10a, 300a, 657a) oznakama plave boje. Ovi su spisi i knjige nabrojani u popisu br. 1. koji je prilog već spomenutog Zapisnika. Drugu grupu čine spisi i knjige raznih udruženja i ustanova, advokatskih kancelarija i obitelji u Šibeniku koji su označeni brojevima 1-305 (uključujući 69a,b,c; 76a; 130a; 131a; 166a; 240a,b) s oznakama crvene boje. Ovi spisi i knjige su popisani u popisu br. 2 spomenutog Zapisnika. Važno je istaknuti da je u Muzeju identificiran i arhiv obitelji Difnicio (Divnić) koji nije evidentiran u priloženim popisima. Dogovoreno je da će taj arhiv

---

⁵³ Blažević, M. Kada pravi arhiv? *Šibenski list* (Šibenik), (1992, od 21. studenoga)

⁵⁴ HR-DAŠI-108 Sabirni arhivski centar Šibenik (1968-2008) (dalje: SACŠ), br. 3/68

⁵⁵ Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 62.

⁵⁶ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 1/67

ostati i dalje u Muzeju s obzirom da je Frane Dujmović bio započeo njegovo sređivanje te je procijenjeno da će mu biti lakše tako nastaviti posao.⁵⁷ U Zapisniku se navodi da navedeni spisi predstavljaju vrlo zanimljivu i vrijednu arhivsku građu koju je potrebno nastaviti sređivati odmah po premještanju u Sabirni centar. Preporučuju i da se spisi najprije srede po godinama, a zatim da se razlučuju fondovi i izlučuju spisi.

Datuma 6. studenog 1967. Skupština općine Šibenik zahtjevom br. 02-14610/1-1967 zatražila je osnivanje Sabirnog centra u Šibeniku te je na taj način formalno započeo postupak osnivanja ustanove.⁵⁸ Tjedan dana kasnije Historijski arhiv u Zadru donio je zaključak o osnivanju Sabirnog centra u Šibeniku te raspisao natječaj za radno mjesto arhivista.⁵⁹

Ugovorom potpisanim 7. prosinca 1967. između Historijskog arhiva u Zadru i Skupštine općine Šibenik određena je zaštita i nadzor gradiva u registraturama na području općine Šibenik, zaštita i obrada gradiva s područja općine Šibenik u Historijskom arhivu u Zadru te zapošljavanje arhivista i nabave opreme za Sabirni centar.⁶⁰ Centar je započeo s radom 1. siječnja 1968. u nekadašnjim prostorijama šibenskog suda gdje je već bio smješten arhiv Skupštine općine Šibenik. Prvi arhivist bio je prof. Ante Šupuk koji je neposredno prije otvaranja Centra u izvješću o arhivskoj djelatnosti Komisiji za izvršenje analize i programa razvoja kulturnih djelatnosti na području općine Šibenik naveo da je Sabirni centar "podstanar podstanara" kojemu u najskorije vrijeme treba osigurati spremišni prostor.⁶¹ Prof. Šupuk je već krajem 1968. napominjao kako Centar nije više u mogućnosti primati novo gradivo.⁶² Kada govorimo o prof. Šupuku, važno je naglasiti da je od početka svoje službe u suradnji s općinskim vlastima sustavno radio na realizaciji ideje o osnivanju samostalne arhivske ustanove u gradu Šibeniku.

Na inicijativu prof. Ive Livakovića, potpredsjednika Skupštine općine Šibenik, polovicom studenog 1969. zaključeno je da se Savjetu predloži osnivanje arhiva u Šibeniku kao samostalne ustanove.⁶³ U točki 4. Zaključaka o programu razvoja kulturnih djelatnosti i aktivnosti na području općine Šibenik u razdoblju 1971.-1975. istaknuta je potreba da se Sabirni centar u Šibeniku mora osamostaliti i pretvoriti u samostalni arhiv. O ovoj potrebi

---

⁵⁷ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 1/67

⁵⁸ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 4/67

⁵⁹ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 2/67, 3/67, 18/67

⁶⁰ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 4/67

⁶¹ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 43/68

⁶² HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 3/68

⁶³ Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 63.

obaviješten je i Historijski arhiv u Zadru.⁶⁴ Prof. Ante Šupuk i Skupština općine Šibenik su početkom 1971. pripremili elaborat u kojem su naveli sve ispunjene uvjete za osnivanje samostalne arhivske ustanove u Šibeniku. Elaborat su uputili na suglasnost Arhivskom savjetu Hrvatske i Republičkom sekretarijatu za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu. No, politički događaji u Hrvatskoj tijekom te godine zaustavili su realizaciju te ideje.⁶⁵ Društvo prijatelja šibenskih starina uputilo je 1972. godine Predsjedništvu Skupštine općine Šibenik, Općinskom fondu za unapređivanje kulturne djelatnosti i Savjetu za kulturu prijedlog o osnivanju samostalnog arhiva u Šibeniku te naglasilo potrebu povrata arhivskog gradiva iz razdoblja mletačke uprave koje je u ratnim godinama dospjelo u Historijski arhiv u Zadru. Naposljetku, svi apeli i prijedlozi struke i javnosti te pokušaji pojedinih struktura vlasti završavali su uglavnom vrlo općenitim i nedorečenim zaključcima, opet novim prijedlozima koji su čekali na usvajanje kod nadležnih tijela.⁶⁶

Novi elaborat o osnivanju samostalne arhivske ustanove iz studenog 1978. ukazao je na prostorne probleme i probleme kapaciteta spremišta Sabirnog centra koji je tada još bio u zgradi suda i zatvora. U ovom se elaboratu spominje i usmeni dogovor s predstavnicima Historijskog arhiva u Zadru i Arhiva Hrvatske u Zagrebu o odvajanju Sabirnog centra u Šibeniku u samostalnu ustanovu.⁶⁷

Na 17. sjednici Vijeća Skupštine općine Šibenik u siječnju 1979. godine opet se razmatralo o osnivanju historijskog arhiva grada Šibenika. Međutim, nikakve konkretne mjere nisu poduzete već je samo zaključeno da se treba nastaviti s radom i poslovima oko osnivanja.⁶⁸

U Službenom vjesniku općina Drniš, Knin i Šibenik br. 29/1979., objavljen je Zaključak Skupštine općine Šibenik o Elaboratu za osnivanje Historijskog arhiva grada Šibenika s Troškovnikom adaptacije nacionaliziranog dijela samostanskog kompleksa sv. Lovre i opremanja tog prostora za potrebe Historijskog arhiva Šibenik.⁶⁹

Akcija oko osnivanja arhiva prekinuta je 1980. odlukom Arhivskog savjeta Hrvatske kako se ne može ići u osnivanje gradskog, nego regionalnog arhiva. Općinski komitet za odgoj i obrazovanje, kulturu i fizičku kulturu 25. studenog 1985. izdao je Informaciju o stanju u kulturi u općini Šibenik. U njoj se navodi da je na Skupštini općine Šibenik dogovoreno da se

---

⁶⁴ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 1/71, 14/71

⁶⁵ Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 63.

⁶⁶ *Isto*, str. 63.

⁶⁷ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 24/78

⁶⁸ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 1/79

⁶⁹ Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 64.

nastavi akcija osamostaljivanja ustanove s razlikom što bi budući arhiv bio regionalni i služio potrebama općina Drniša, Knina i Šibenika. Navodi se i da je zatražena i dobivena suglasnost matičnog arhiva u Zadru te suglasnost općina Drniša i Knina o osnivanju regionalnog arhiva. Budući da je Skupština općine Šibenik 1979. donijela Zaključak o osnivanju Historijskog arhiva grada Šibenika, istaknuta je potreba da se navedeni Zaključak povuče i donese novi vezan uz osnivanje Regionalnog historijskog arhiva u Šibeniku za potrebe općina Drniša, Knina i Šibenika.⁷⁰

Novi Elaborat o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja Regionalnog historijskog arhiva u Šibeniku prihvaćen je u veljači 1986. godine.⁷¹ Međutim, ni ovoga puta se ništa konkretno nije pokrenulo.

Nakon nekoliko godina bez pokušaja osnivanja samostalne ustanove, ta se mogućnost počela opet spominjati tek 1991. godine, no i taj put bez uspjeha. Tek je 1997. ravnatelj Hrvatskog državnog arhiva uputio Ministarstvu kulture RH prijedlog za proširenje mreže državnih arhiva osnivanjem ustanova u Šibeniku, Požegi i Gospiću. U zajedničkom dokumentu šibenske županijske i gradske vlasti uputile su 1998. zahtjev Ministarstvu kulture RH za osnivanjem državnog arhiva u Šibeniku navodeći kako su ispunjeni svi preduvjeti za osnivanje ustanove (smještaj, stručni djelatnici i financijska sredstva).⁷²

Pokušaji za osnivanje samostalne ustanove u Šibeniku koji su trajali čak pedeset godina završeni su tek 11. siječnja 2007. kada je Vlada RH izdala Uredbu kojom j osnovan Državni arhiv u Šibeniku.⁷³

Bitno je naglasiti da su nedosljednosti u popisima fondova i zbirki i loša organizacija arhivskog poslovanja Centra službeno zabilježene tek u lipnju 2005. prilikom stručnog nadzora djelatnika Hrvatskog državnog arhiva. Tada je ustanovljeno da se takva loša situacija sustavno razvijala od sedamdesetih godina počevši od toga da Centar nije vodio ni jednu evidenciju propisanu pravilnicima. U Općem inventaru fondova, koji je nastao 2004., retrogradno je upisano 210 fondova i zbirki. Za ni jedan fond ili zbirku nije bio otvoren dosje. Obavijesna pomagala bila su malobrojna i neujednačene kvalitete. Za većinu fondova koristili su se šturi popisi gradiva, a izlučivanje gradiva nikad nije provedeno. Nisu vođene ni evidencije o broju stranaka, korištenog gradiva i broju izdanih preslika gradiva. Nisu postojali

---

⁷⁰ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 14/85, str. 7-10.

⁷¹ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 3/86, 4/86

⁷² Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 65.

⁷³ *Narodne novine* (Zagreb). 7(2007)

ni dnevnici spremišta i čitaonice, čime je onemogućeno praćenje kretanja gradiva i utvrđivanja odgovorne osobe. Suprotno propisima posuđivano je izvorno arhivsko gradivo i to bez ažurnog bilježenja posuđivanja. Svi arhivski poslovi koji su se obavljali u centru dugi niz godina bili su isključivo tehničke prirode. Centar nije imao dugoročnu politiku organizacije rada ni u jednom području.⁷⁴

7.1. Smještaj Sabirnog centra

Kao što je već navedeno, prof. Ante Šupuk je u vrijeme samog osnivanja Sabirnog centra upozorio na nedostatke oko smještaja Centra u zgradi Okružnog zatvora te je ukazao na potrebu za dodatnim skladišnim prostorom. U tome govori u prilog i da je već krajem 1968. godine napomenuo kako Centar nije više u mogućnosti primati novo gradivo. Ugovorom o zakupu između Okružnog zatvora u Šibeniku i Fonda za unapređivanje kulturne djelatnosti Općine Šibenik iz 1970. godine, Centru je osiguran petogodišnji boravak u prostorijama na drugom katu zatvora s pretpostavkom preuređenja dijela prostorija, koje se inače nisu spominjale u tom ugovoru, ali su bile neophodne radi proširenja spremišnih prostora Centra.⁷⁵ Međutim, dokumentacija s nacrtima, troškovnicima i ponudama za preuređenje prostora napravljena je tek 1978. godine nakon velikih problema s vlagom i nedostatkom prostorija.⁷⁶ Ova ideja nije zaživjela te u dokumentaciji Sabirnog centra iz 1979. možemo pronaći mogućnost smještaja ustanove u nacionaliziranom dijelu palače Foscolo uz samostan sv. Lovre u centru grada.⁷⁷ Tek što se činilo da će se problem smještaja privesti kraju, predstavnici Arhivskog savjeta i Historijskog arhiva u Zadru obišli su palaču i zaključili da je potrebno nastaviti na izradi dokumentacije za osnivanje samostalne arhivske ustanove u Šibeniku. Međutim, i ova je realizacija nejasno odgođena. Godine 1980. i 1986. napravljeni su troškovnici i elaborati o uređenju palače Foscolo s opisom i nacrtima adaptacija nužnih za smještaj arhiva u prizemlju i na prvom katu zgrade (ukupno 260 kvadratnih metara).⁷⁸ Centar se naposljetku preselio tek 1988., ali prostor nije bio ni osnovno uređen za prihvrat gradiva. Zbog toga je tadašnji ravnatelj Centra prof. Milivoj Blažević uputio poziv Izvršnom vijeću

---

⁷⁴ Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 70.

⁷⁵ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 16/70

⁷⁶ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 4/73, 25/78

⁷⁷ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 4/79, 6/79

⁷⁸ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 5/80, 3/87

Skupštine općine Šibenik tražeći hitnu intervenciju.⁷⁹ Problem se pojavio i zbog toga što je dio prostora namijenjenih Centru zauzela ustanova NP Krka koja je čekala obnovu palače Draganić za svoje potrebe. Sredinom 1991. svi pokušaji rješenja problema smještaja zaustavljeni su zbog početka Domovinskog rata.⁸⁰

Povratkom palače Foscolo Franjevačkom samostanu sv. Lovre u postupku denacionalizacije, postalo je jasno da se mora tražiti novi prostor za smještaj Centra. Osim što je predstavljalo tekući problem, pitanje smještaja Centra snažno je utjecalo i na nastojanja oko osnivanja samostalnog arhiva s obzirom da su odredbe tadašnjeg *Zakona o zaštiti arhivske građe i arhivima* jasno propisivale da je jedan od tri preduvjeta za osnivanje arhiva osiguranje potrebnog i primjerenog radnog i spremišnog prostora za smještaj ustanove. Naposljetku se Sabirni centar u listopadu 1995. počeo seliti u zgradu nekadašnje vojarne na Kulini u gradskoj četvrti Mandalina. Radove na adaptaciji prostora za potrebe arhiva na drugom katu objekta (oko 570 kvadratnih metara) financiralo je Ministarstvo kulture RH.⁸¹

8. Državni arhiv u Šibeniku (DAŠI)

Nakon što je nakon gotovo pola stoljeća Šibenik 2007. napokon dobio državni arhiv pojavili su se novi problemi. Prvim problemom se pokazalo imenovanje ravnatelja ustanove koje je nakon žučne rasprave odgođeno na duže vrijeme.⁸² Zbog toga arhiv nije mogao samostalno poslovati te je do kraja 2008. poslovao kao Sabirni centar Državnog arhiva u Zadru. Vrlo brzo su se pojavili i kronični problemi s trajnim smještajem arhiva. Arhiv se trebao iseliti iz zgrade na Kulini koja nije udovoljavala uvjetima te se useliti u napušteni i ruševni prizemni vojni objekt unutar nekadašnje vojarne Bribirskih knezova. No, useljenje je odgođeno dok se ruševna zgrada barem minimalno nije adaptirala. Godine 2009. usuglašen je stav da je objekt unutar vojarne Bribirskih knezova uz neophodnu nadogradnju jedina moguća lokacija za Arhiv. Tijekom jeseni 2009. Arhiv je preseljen u novi privremeni smještaj u kojem i danas djeluje. Sljedeći problem koji se pojavio, a bez da se riješio, bio je manjak stručnih djelatnika. U nedostatku prostora za prihvrat gradiva i s namjerom podizanja kvalitete zaštite i čuvanja

---

⁷⁹ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 1/88

⁸⁰ HR-DAŠI-108 SACŠ, br. 2/90, 5/91

⁸¹ Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 67.

⁸² Grubač, J. Slobodna Dalmacija: *HDZ-ov magistar sociologije ravnatelj šibenskog Arhiva*

gradiva na terenu, kao prioritet je postavljen rad Odjela za zaštitu i nadzor arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva.⁸³ Nadalje, napravljen je i prvi korak ka suradnji sa stvarateljima i imateljima gradiva - donesena je *Kategorizacija stvaratelja arhivskog gradiva s područja nadležnosti Državnog arhiva u Šibeniku*. Nakon toga je održan informativni sastanak na kojem su stvaratelji/imatelji upoznati sa zakonskim i podzakonskim aktima u zaštiti i obradi gradiva, svojim obvezama u postupanju gradivom itd. Kroz poslovnu suradnju s Državnim arhivima u Rijeci, Pazinu i Gospiću zainteresiranim djelatnicima pismohrana stvaratelja/imatelja s područja Šibensko-kninske županije omogućeno je prisustvovanje seminaru za djelatnike pismohrana. Osobita pažnja usmjerena je na zaštitu i čuvanje arhivskog gradiva Katoličke crkve sa šibenskog područja čija povijesna i kulturna vrijednost nadilazi lokalne okvire.⁸⁴ Tome svjedoči činjenica da su cjeline arhivskog gradiva u Šibenskoj biskupiji, franjevačkim samostanima na Visovcu, samostanu sv. Frane i samostanu sv. Lovre u Šibeniku zaštićene kao pokretno kulturno dobro.⁸⁵

S obzirom u kakvom je stanju bilo gradivo Sabirnog centra, jasno je da je zaštita i čuvanje gradiva moralo u relativnom kratkom roku biti podignuto na veću razinu. Rješenjem Hrvatskog državnog arhiva utvrđeno je da cjelina arhivskih fondova i zbirki u posjedu Državnog arhiva u Šibeniku ima svojstvo kulturnog dobra i registrirana je pod oznakom Z.5641.⁸⁶ Međutim, dva kronična problema su i dalje postojala. Prvi je bio uređenje trajnog smještaja arhiva prema suvremenim arhivskim standardima i kapacitetom spremišnih prostora koji će biti dovoljan u dužem razdoblju (barem 20 godina), a drugi je potreba za zapošljavanjem novih stručnih djelatnika uz trenutačno zaposlenih troje arhivista (jedan viši arhivski tehničar i 2 arhivska tehničara). Nedostatak stalno zaposlenih stručnih djelatnika i nužnost povećanja količine sređenog i obrađenog gradiva s dostupnim obavijesnim pomagalicama nastojao se prevladati korištenjem mjere stručnog osposobljavanja te kroz trogodišnji program sređivanja i obrade sudskih spisa, koji je financiralo Ministarstvo kulture.⁸⁷

Dugogodišnja zapuštenost ustanove odrazila se i na njezin položaj u javnom i kulturnom životu Šibenika. Ponajprije, bilo je nužno probuditi svijest o važnosti arhivskog gradiva kao kulturnog dobra od lokalnog i nacionalnog interesa kod šire javnosti, ali i upravnih,

---

⁸³ Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 71.

⁸⁴ *Isto*, str. 72.

⁸⁵ URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_03_24_511.html (3.6..2017.)

⁸⁶ Rješenje od 11. studenog 2011. (klasa: UP/I-612-06/11-21/11, urbroj:565-08-/3-11-4)

⁸⁷ Mučalo, N. Razvoj arhivske djelatnosti na šibenskom području. *Arhivski vjesnik* 59(2016), str. 72.

obrazovnih i kulturnih institucija u gradu i županiji. Arhiv je od 2009. do danas postavio 12 izložbi, samostalnih i u suradnji sa srodnim ustanovama, pokrenuo vlastitu izdavačku djelatnost te kao organizator s Državnim arhivom u Zadru, Hrvatskim državnim arhivom i ICARUS-om (Međunarodnim centrom za arhivistička istraživanja) priredio Međunarodnu konferenciju "Arhivi vjerskih zajednica u Hrvatskoj – stanje i perspektive" (Šibenik, 25.-26. rujna 2014.). Arhiv danas kontinuirano radi na nekoliko projekata sa srodnim ustanovama s ciljem otvaranja ustanove javnosti.⁸⁸

8.1. Intervju s ravnateljicom DAŠI Natašom Mučalo

1. Kada ste točno postali ravnateljica DAŠI i koji su bili Vaši prvi potezi nakon preuzimanja te dužnosti?

Za v. d. ravnateljice imenovana sam u rujnu 2008. godine, a nakon provedenog javnog natječaja ravnateljicom sam postala u prosincu 2008. godine. Tijekom ta tri mjeseca proveden je postupak osnivanja ustanove, koji je okončan potpisivanjem Ugovora o razgraničenju nadležnosti i preuzimanju prava i obveza nastalih razgraničenjem između Državnog arhiva u Zadru i Državnog arhiva u Šibeniku dana 28. prosinca 2009. godine. Istovremeno su započele pripreme za preseljenje ustanove iz zgrade na Kulini u zgradu na prostoru nekadašnje vojarne „Bribirski knezovi“.

2. Poznato je da je arhivska služba u Šibeniku kroz povijest imala problema sa smještajem ustanove. Trenutni smještaj Arhiva je također privremen, nazire li se trajno rješenje?

Nekadašnji vojni objekt u kojemu je arhiv danas smješten dobili smo kao privremeno rješenje 2008. godine, a koristimo ga od rujna 2009. godine. U listopadu 2015. godine potpisali smo s Državnim uredom za upravljanje državnom imovinom Ugovor o dodjeli na korištenje nekretnine kojim smo zgradu dobili u posjed „za potrebe čuvanja arhivskog gradiva“ i koji nam omogućava korištenje zgrade „sve dok postoji potreba za korištenje nekretnine u navedene svrhe“. Već 2009. godine utvrđeno je da bi upravo

---

⁸⁸ Isto, str. 73.

ova zgrada uz nadogradnju bila primjereno rješenje za trajni smještaj. Idejno rješenje nadogradnje napravljeno je već 2013. godine, a tijekom 2016. godine završen je postupak parcelacije zemljišta i utvrđenja građevne čestice čime su ispunjeni preduvjeti za daljnje aktivnosti vezane za izradu projektno-tehničke dokumentacije i osiguranje sredstava za nadogradnju i opremanje.

3. Koliko zaposlenih trenutno ima DAŠI i na kojim radnim mjestima? Mislite li da je Arhivu potrebno još stručnog kadra?

U arhivu je trenutno zaposleno 7 djelatnika, od čega 5 stručnih zaposlenika (2 arhivistice, 1 viša arhivska tehničarka, 2 arhivskih tehničara). Od osnivanja Sabirnog arhivskog centra Šibenik kao odjela tada Historijskog, a danas Državnog arhiva u Zadru, postoji stalan problem manjka zaposlenika, koji utječe na kvalitetu poslovanja ustanove.

4. Što biste istaknuli kao najveći problem s kojim se trenutno susrećete kao ravnateljica DAŠI?

Istaknula bih dva prethodno izdvojena problema: realizacija nadogradnje i opremanja zgrade i barem dvostruko povećanje broja zaposlenika tijekom sljedećih pet godina. Izrada kvalitetne strategije razvoja ustanove, koju bi bilo moguće i provesti, nije moguća bez rješavanja ova dva ključna problema.

5. Koja količina građe se trenutno čuva u DAŠI i je li sad sva građa arhivski sređena i opisana?

S obzirom da je u tijeku revizija fondova i zbirki nisam u mogućnosti dati Vam preciznu količinu niti relevantan popis gradiva. S obzirom na okolnosti u kojima je djelovao Centar, s uglavnom jednim zaposlenikom i katastrofalnim uvjetima za pohranu, naslijedili smo ogromne zaostatke u sređivanju i obradi gradiva. Stoga smo, u okvirima vlastitih mogućnosti i/ili ograničenja, započeli s revizijom fondova i zbirki kako bismo utvrdili stvarno stanje gradiva DAŠI.

6. Koji je najstariji dokument koji se čuva u DAŠI, a koji najdragocjeniji po Vašem mišljenju?

U DAŠI je uglavnom pohranjeno gradivo tijela lokalne uprave i pravosudnih tijela od početka 18. stoljeća do današnjih dana, dok se u pojedinim obiteljskim fondovima, zbirci pergamena i zbirci arhivalija nalaze i stariji dokumenti iz razdoblja mletačke uprave. Nismo utvrdili niti najstariji niti najdragocjeniji dokument. Svaki korisnik i istraživač za sebe prosuđuju o dragocjenosti informacija sadržanih u našem gradivu.

7. Postoji li gradivo za koje smatrate da bi se trebalo čuvati u DAŠI, a trenutno je u nekom drugom arhivu? Ako da, koje?

Situacija nakon Drugog svjetskog rata tijekom procesa restitucije gradiva iz Italije te niz nesretnih okolnosti koje su priječile osnivanje ustanove, a potom i njezin kvalitetan razvoj, dovele su do toga da se značajan dio gradiva s područja nadležnosti DAŠI nalazi u Državnom arhivu u Zadru i manja količina u Državnom arhivu u Splitu. Istaknula bih gradivo iz razdoblja mletačke uprave u Šibeniku.

8. Je li u DAŠI određeno gradivo digitalizirano i imate li planove za provedbu digitalizacije ostalog gradiva?

Gradivo se ne digitalizira sustavno jer još uvijek nismo osigurali uvjete za to: sređeno i opisano gradivo te stručne zaposlenike koji bi radili na projektima digitalizacije. Planiraju se i provode tek manji projekti digitalizacije vezani uz izdavačku i izložbenu djelatnosti.

9. Kolika je posjećenost DAŠI? Tko su najčešće ljudi koji dolaze u DAŠI i s kojim razlogom?

Broj korisnika raste iz godine u godinu. Razlog tomu je činjenica da smo, usprkos ograničenim prostornim kapacitetima nastojali preuzimati gradivo upravnih i pravosudnih tijela kod kojih se čuvalo arhivsko gradivo starije od 30 godina. U prvom polugodištu 2017. godine broj korisnika i posjeta čitaonici DAŠI na razini je godišnjeg broja korisnika i posjeta čitaonici iz 2016. godine. Osim korisnika koji u arhiv dolaze

kako bi prikupili relevantnu dokumentaciju za ostvarivanje svojih prava kroz upravne i sudske postupke, tijekom 2016. i 2017. godine udvostručio se broj korisnika koji arhivsko gradivo koriste u svojim stručnim i znanstvenim istraživanjima.

10. Vjerojatno biste željeli da ih ima i više, što se i vidi po Vašim projektima i nastojanjima da privučete širu javnost. Možete li mi reći nešto više o projektima koje ste do sada proveli s tim ciljem? (U Vašem sam radu pronašla popis izložbi i izdanja, ali bih Vas zamolila da mi kažete što je još bilo u periodu od objavljivanja rada do danas?)

Od početka sam smatrala da je otvaranje ustanove prema javnosti ključno kako bismo približili ustanovu širem krugu korisnika te kako bismo ju bolje pozicionirali u kulturnom životu Šibenika. Stoga smo od 2009. tijekom svake godine nastojali pripremiti barem jednu izložbu, samostalno ili u suradnji s drugim arhivima i srodnim ustanovama (Hrvatski državni arhiv, Gradski muzej Drniš, Nacionalni park Krka). U 2013. godini započeli smo izdavački projekt posvećen glagoljskoj baštini i demografskoj povijesti Šibenika i šibenskog kraja, biblioteku *Demographica et glagolitica Sibenicensia*, koja dosad broji 4 knjige. Osobno mi je najveći izazov bio prirediti digitalno izdanje Šibenskog diplomatarija kojega su izvorno priredili za tisak J. Kolanović i J. Barbarić, a objavio Muzej grada Šibenika 1986. godine. Arhivske izvore nastavili smo objavljivati i u tiskanim izdanjima u suradnji s Državnim arhivom u Zadru i Hrvatskim institutom za povijest i to šibenske bilježnike Zilija i Bonmateja iz Verone. U 2016. godini izdavačku i izložbenu djelatnost usmjerili smo prema velikim obljetnicama. Za 950. obljetnicu spomena imena Šibenika objavili smo knjigu Kristijana Jurana „Stari i novi stanovnici Šibenika i njegovih predgrađa u drugoj polovici 17. i početkom 18. stoljeća“, a za 25. obljetnicu Domovinskog rata priredili smo dvije izložbe: „Ratne godine Međunarodnog dječjeg festivala u Šibeniku“ i „Šibeniče, ti si stina!“ popraćenu istoimenom foto-monografijom Radovana Gogera. Povodom Međunarodnog dana arhiva 2017. godine priredili smo izložbu o savezničkom bombardiranju Šibenika 1943.-1944. godine.

11. Koji su sljedeći planirani projekti?

Trenutno završavamo trogodišnji projekt „Šibenik u Prvom svjetskom ratu“ i novo digitalno izdanje o srednjovjekovnim šibenskim ispravama u Hrvatskom državnom arhivu. Krajem studenog kroz izložbu ćemo predstaviti povijest arhivske službe na šibenskom području.

12. U svom ste radu naveli viziju, misiju i razvojne ciljeve DAŠI u razdoblju do 2018. godine. Jeste li zadovoljni sa do sada ostvarenim?

Priznajem nisam u potpunosti, ali ja inače imam stav da se uvijek može učiniti i više i bolje. Ipak, realno sagledavajući okolnosti u kojima smo radili i još uvijek radimo, čini mi se da smo postavili čvrste i kvalitetne temelje za daljnji razvoj i napredak ustanove i arhivske službe na šibenskom području.

13. Koji su razvojni ciljevi DAŠI u budućnosti?

Razvojni ciljevi su postavljeni u našoj strategiji, ali kako sam već naglasila, ona je zasad uglavnom lista želja koju ćemo sve teže ispunjavati ne budemo li mogli postupno povećavati svoje resurse.

9. Zaključak

Kao što se može zaključiti, arhivska je služba na šibenskom području kroz povijest prošla dug put od početaka arhivske djelatnosti do osnivanja Državnog arhiva u Šibeniku. Jedan od prvih dokumenata koji detaljnije svjedoči o arhivskoj djelatnosti na šibenskom području zasigurno je Knjiga statuta, zakona i reformacija grada Šibenika. U toj se knjizi jasno propisuju pravila obavljanja arhivske djelatnosti toga vremena. Primjerice, Knjiga nalaže da se svi zapisi notara i kancelara, koji su se do tada neprimjereno čuvali, moraju pohraniti u posebno opremljene ormare. U statutu stoji i da se za sve prodaje, darivanja, zalaganje, zamjenu ili otuđenje sastavlja javna isprava, inače se bez nje takav ugovor drži bezvrijednim. Točno je propisano sastavljanje oporuke pred notarom te još mnoga druga pravila. Međutim, značajni pomaci u razvijanju svijesti o potrebi zaštite i čuvanja dokumenata nisu se dogodili sve do 1925. godine kada je osnovan Gradski muzej kralja Tomislava. Od tada se može govoriti o svjesnom i planiranom radu na prikupljanju, popisivanju, sređivanju i zaštiti dokumenata. Godine 1942. Šibenik je, zbog talijanske okupacije, izgubio najstarije i najvrjednije arhivsko gradivo nastalo u Šibeniku, ono iz razdoblja mletačke uprave. Gradske vlasti i Muzej grada Šibenika, odmah su, po završetku rata, potraživale gradivo koje su talijanske vlasti odnijele iz Šibenika. Mirovnim ugovorom s Italijom 10. veljače 1947. sve odneseno nije vraćeno u Šibenik već u Zadar. I dok su u razdoblju nakon Drugog svjetskog rata postojale arhivske ustanove u Dubrovniku, Zadru, Splitu, Rijeci, Zagrebu, Varaždinu i Osijeku, uočena je potreba za uspostavljanjem gušće mreže arhivskih ustanova koje bi na primjeren način mogle prikupljati, sređivati i čuvati arhivsko i registraturno gradivo. Na sjednici Arhivskog savjeta u veljači 1957. godine zaključeno je kako bi trebala izgledati cjelovita mreža arhiva te je pretpostavljeno osnivanje područnih arhiva od kojih bi jedan trebao biti u Šibeniku. Međutim, kao najveća prepreka u ostvarenju ove odluke pojavio se problem koji se pojavljivao i kroz povijest šibenske arhivske službe – smještaj ustanove. Problem nije riješen u narednim godinama i tek je 1957. (obzirom da je područje na kojem je Historijski arhiv u Zadru morao obavljati arhivsku službu bilo preveliko za kvalitetan rad) pokrenut proces formiranja Sabirnog centra u Šibeniku kao odjela Historijskog arhiva u Zadru. Sabirni je centar djelovao 1968. do 2007. godine, odnosno do osnivanja Državnog arhiva u Šibeniku. Centar se kroz godine susretao s mnogim problemima, od kojih se najviše ističe problem smještaja, problem financiranja i problem manjka stručnog kadra. Osnivanjem Državnog arhiva u Šibeniku 2007. godine i imenovanjem njegove ravnateljice Nataše Mučalo ovaj se arhiv sustavno uhvatio u koštac s problemima koji su godinama sprječavali kvalitetno obavljanje njegove djelatnosti.

10. Literatura

1. *Arhivi i arhivsko gradivo – Zbirka pravnih propisa 1828. – 1997.* Rastić, M. (prir.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 1998.
2. Blažević, M. Kada pravi arhiv? *Šibenski list* (Šibenik), (1992, od 21. 11.)
3. Grubač, J. Slobodna Dalmacija: *HDZ-ov magistar sociologije ravnatelj šibenskog Arhiva* URL: <http://arhiv.slobodnadalmacija.hr/20061117/sibenik01.asp> (3.6.2017.)
4. *Izvod iz Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske broj 07/2014. - Lista zaštićenih kulturnih dobara.* URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_03_24_511.html (3.6.2017.)
5. *Knjiga statuta, zakona i reformacija grada Šibenika.* Grubišić, S. (ur.). Šibenik: Muzej grada Šibenika, 1982.
6. Kolić, D. *Gradivo Državnog arhiva u Zadru s mirovnim ugovorima s Italijom nakon dva svjetska rata.* U: *Arhivi i politika. 4. kongres (hrvatskih arhivista)*, 22.-25. listopada 2013., Opatija. (Babić, S. (ur.)). Zagreb: Hrvatsko arhivističko društvo, (2014), str. 89-102.
7. *Pregled arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske. Sv. I.* Kolanović, J., Pavliček, V. (ur.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2006.
8. *Priručnik iz arhivistike.* Stulli, B. (ur.). Zagreb: Savez društava arhivskih radnika Jugoslavije, 1977.
9. Radonić, P. Uporaba arhivskog gradiva u statutima dalmatinskih gradova (Split, Zadar, Trogir, Šibenik, Skradin, Brač, Hvar, Korčula, Lastovo). *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 48(2005), str. 115-130.
10. Stošić, K. *Povijest Šibenika. IV dio – Arhivi i spisi.* Šibenik: Muzej grada Šibenika, 1939, str. 297-316. (rukopis)
11. Stulli, B. Iz dosadašnjeg rada Arhivskog savjeta NR Hrvatske. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 1(1958), str. 580-583.
12. Stulli, B. *O pravnom režimu korištenja arhivske građe.* U: *Arhivistika i arhivska služba: studije i prilozi.* Stulli, B., Kolanović, J. (prir.). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 1977, str. 98-191.
13. Vojnović, B. Godišnja skupština i savjetovanje društva arhivskih radnika Hrvatske (15.-17. rujna 1959. u Slavonskom Brodu), *Arhivski vjesnik* (Zagreb), 3(1960), str. 539-544.

Izvori:

1. HR-DAŠI-28 Okružni narodni odbor Šibenik (1945-1946)
2. HR-DAŠI-29 Narodni odbor kotara Šibenik (1945-1962)

3. HR-DAŠI-30 Gradski narodni odbor Šibenik (1946-1955)
4. HR-DAŠI-40 Okružna komisija za ratnu štetu Šibenik (1945-1946)
5. HR-DAŠI-108 Sabirni arhivski centar Šibenik (1968-2008)
6. Narodne novine (Zagreb) 28(1963), 105(1997), 7(2007), 46(2017)
7. Prilog XIV Ugovora o miru s Italijom. *Međunarodni ugovori FNRJ* (Beograd). 4(1947)
8. Službeni list SFRJ (Beograd). 28(1963)

11. Sažetak

U ovom je radu predstavljen pregled arhivske djelatnosti na području grada Šibenika i njegove okoline od samih začetaka arhivske službe na ovom području pa sve do osnivanja i djelovanja Državnog arhiva u Šibeniku kakav je on i danas. Jedan od prvih dokumenata koji govori o arhivskoj djelatnosti na području grada Šibenika zasigurno je *Knjiga statuta, zakona i reformacija* u šest knjiga. Međutim, godine 1925. osnovan je Gradski muzej kralja Tomislava i tek se od tada se može govoriti o svjesnom i planiranom radu na prikupljanju, popisivanju, sređivanju i zaštiti dokumenata. Iako je 25 godina kasnije odlučeno da bi Šibenik trebao dobiti samostalnu ustanovu, to se nije dogodilo zbog problema sa smještajem. Tek je 1957. pokrenut proces formiranja Sabirnog centra u Šibeniku kao odjela Historijskog arhiva u Zadru koji je djelovao do 2007. godine. Pedesetak su godina trajala nastojanja da Šibenik dobije samostalnu ustanovu. To se napokon dogodilo tek 2007. godine kada je osnovan Državni arhiv u Šibeniku koji djeluje i danas.

Ključne riječi: *arhivsko gradivo, arhivska služba, Sabirni centar Šibenik, Državni arhiv u Šibeniku*

HISTORY AND DEVELOPMENT OF THE STATE ARCHIVES IN ŠIBENIK

Summary

This thesis presents development of archival service in and around of the town Šibenik from the first start of archival service on this area until formation of the State Archives in Šibenik in 2007. One of the first documents that shows what archival service on this area was like in the very beginning is *Knjiga statuta, zakona i reformacija grada Šibenika*. In 1925. the City Museum of King Tomislav was formed and almost 25 years later was decided that Šibenik should establish an independent institution. Due to different problems that occurred, the independent institution has never been established and in 1957. A Collection center was opened in Šibenik. However, it was not an independent institution - it was a subsidiary of the Historical Archives in Zadar. It took almost fifty years for Šibenik to get an independent institution. This finally happened in 2007. when the State Archives in Šibenik was found.

Key words: *archival service, archives, Collection center Šibenik, The State Archives in Šibenik*